

Starosta nesmí být terč

7.9.2026 - Alexandra Kocková | Svaz měst a obcí České republiky

Starostové a starostky čelí stále většímu tlaku. Svaz upozorňuje na nárůst šikanózního chování vůči představitelům samospráv.

Nadávky, osobní útoky, výhrůžky, cílené kampaně, obtěžování na sociálních sítích i zahlcování úřadů opakovanými podáními. Takovou zkušenost popisují představitelé samospráv v dotazníkovém šetření Svazu měst a obcí ČR „Starosta nesmí být terč“. Celkem 82,3 % z 769 respondentů vnímá, že v posledních letech přibývá urážlivého chování. Svaz chce na zhoršující se situaci upozornit a hledat konkrétní způsoby, jak představitele obcí lépe chránit a podpořit.

„Kritika je přirozenou součástí veřejné služby. Nemůžeme ale přijmout, aby se věcný nesouhlas měnil v osobní útoky, výhrůžky, obtěžování nebo systematický tlak na starosty, starostky a jejich úřady. Člověk, který přijme odpovědnost za obec, nesmí za svou veřejnou službu platit vlastním zdravím nebo klidem své rodiny,“ říká předseda Svazu měst a obcí ČR František Lukl.

Výsledky šetření ukazují, že nárůst agresivního a urážlivého chování není podle zkušeností respondentů ojedinělým jevem. Opakované či intenzivní útoky na sociálních sítích uvedla více než třetina respondentů a téměř polovina se setkává s opakovanými či dlouhodobými kampaněmi, pomluvami nebo výhrůžkami. V otevřených odpovědích představitelé obcí popisují také stížnosti, kontroly, trestní oznámení, opakované informační žádosti nebo zásahy do soukromého a rodinného života.

Nejde přitom vždy o jeden závažný incident. Často jde o dlouhodobé hromadění menších útoků a různých forem obtěžování, které postupně vyčerpávají čas, energii i psychickou kapacitu představitelů obcí. U nejzávažnějších případů se pak jednotlivé formy tlaku propojují – od sociálních sítí přes stížnosti a informační žádosti až po právní kroky nebo zásahy do soukromí. Analýza zachytila i případy fyzického napadení, výhrůžek násilím či poškozování majetku.

Dopady tohoto prostředí se podle respondentů promítají i do jejich osobního života. 40,6 % představitelů samospráv uvedlo výrazný nebo velmi výrazný psychický dopad výkonu funkce a čtvrtina výraznější či závažné zdravotní obtíže, které s výkonem veřejné služby sami spojují.

Významnou součástí problému je také opakované využívání zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které může v některých případech podle respondentů sloužit jako další nástroj tlaku. Podrobnější výsledky včetně analýzy této oblasti jsou součástí analytické zprávy, která je přílohou tiskové zprávy.

Šetření probíhalo od 8. července do 4. srpna 2026 a dokončilo jej 769 představitelů místních samospráv. 64,9 % odpovědí pochází z úřadů s nejvýše deseti zaměstnanci, takže výsledky výrazně zachycují také zkušenost malých obcí.

Kdo bude chtít obce vést?

Podle Svazu má problém ještě jeden zásadní rozměr. V řadě obcí se již nyní setkávají s klesajícím zájmem občanů o práci v zastupitelstvu. Současná situace přitom rozhodně nenahrává tomu, aby se noví lidé hrnuli do komunální politiky a přijímali odpovědnost za vedení obce.

„Nemůžeme chtít po lidech, aby se starali o své obce, a zároveň připustit, že za to budou

čelit urážkám, výhrůžkám nebo dlouhodobému obtěžování. Pokud chceme, aby do komunální politiky přicházeli noví a schopní lidé, musíme vytvořit prostředí, ve kterém pro ně veřejná služba nebude znamenat permanentní osobní útok. Starosta nesmí být terčem jen proto, že přijal odpovědnost za svou obec,“ říká František Lukl.

Ochrana představitelů samospráv přitom neznamená ochranu před kritikou. Věcná kritika, veřejná kontrola a právo občanů požadovat informace jsou základní součástí fungování obcí. Hranice je překročena ve chvíli, kdy se věcný spor mění v osobní útok, výhrůžky, obtěžování nebo systematický tlak na člověka i celý úřad.

Svaz chce situaci řešit

Svaz měst a obcí ČR chce výsledky šetření využít k praktické pomoci představitelům samospráv. Předseda Svazu František Lukl proto otevírá téma s ministrem vnitra Petrem Metnarem, zejména pokud jde o praktickou ochranu obcí před zneužíváním práva na informace a o dostupnou metodickou pomoc pro malé úřady.

Svaz zároveň připravuje sérii Hodinek regionálního rozvoje, jejichž první díl se uskuteční během září 2026, a na listopad připravuje společně s univerzitami a dalšími partnery hackathon zaměřený na vývoj nástroje, který by starostům a starostkám pomáhal při komunikaci na sociálních sítích a v konfliktních situacích.

Téma ochrany představitelů samospráv chce Svaz otevřít také v rámci svých konferencí a Krajských setkání. Cílem není omezovat kritiku ani právo občanů na informace. Cílem je nastavit hranici mezi legitimní veřejnou kontrolou a situacemi, kdy se z kritiky stává osobní útok, obtěžování nebo systematický tlak na člověka i celý úřad.

Pozn.: Dotazníkové šetření nebylo reprezentativním výzkumem všech českých obcí. Výsledky zachycují zkušenosti účastníků šetření a označení „šikana“, „zneužívání“ či „bezdůvodné“ oznámení představují hodnocení respondentů, nikoli právní závěr. Podrobná metodika a analytické výsledky jsou uvedeny v přiložené analytické zprávě.

Ing. Alexandra Kocková, tiskový zástupce SMO ČR

<https://www.smocr.cz/cs/media/tiskove-zpravy/a/starosta-nesmi-byt-terc>